

BRASSÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR:
helyben hához hordva, vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre 7 frt., Félévre 3 frt. 50 kr.
Negyedévre 1 frt. 80 kr.
Külföldre egész évre 20 Frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasábos garmond-sorért 4 kr. (1—10 sor
helye 40 kr.) Minden egyes hirdetés helye
dija 30 kr., nagyobb és többszöri hirdeté-
seknek kedvezmény; nyílt-tér sora 10 kr.
Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendők

Politikai, társadalmi, közgazdászati, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÖTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapesten: Lang Lipót és Schwarz; Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haasenstein és Vogler, (Otto Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukas M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Vatzina R. hirdetési irodájában.

111. szám.

BRASSÓ, Szombat, szeptember 26-án.

I-só évfolyam 1885.

A t. közönséghez.

Október elsejével a „Brassó” élete negyedik negyedébe lép. Szükség hívta életbe, szüksége van arra a magyarságnak, mert nélküle nincs senki, a ki bajai orvosolását előmozdítsa. Az itt uralkodó viszonyok között egy magyar lapra feltétlen szükség van, azt bebizonyította a „Brassó” eddigi, habár rövid pályafutása. Magában véve rövid idő három-negyed év egy hirtlap életében, de mindazonáltal büszkén mutathatunk eddigi működésünkre. A mit s a mennyit a magyarság érdekében tenni lehetett, azt megtettük; a mit az ipar és kereskedelen emelésére nézve hasznosnak véltünk, azt tőlünk telhető erővel karoltuk fel; a mit városunk gazdálkodásának javítására, mint a polgárság jóléte emelésének egyik fontos tényezője tekintetében a sajtó tehet, azt lapunk hasábjain megtalálta a t. közönség, ép úgy tanügyünk istápolását s a hazai irodalom általános ismertetését.

Politikai irány tekintetében előttünk úgy az ország, mint különösen az erdélyi és első sorban megyénk s a szomszédos megyék érdekei lebegtek, a melyeket a szabadelvű irányban találunk leginkább biztosítva, s épen ezért követtük azt eddig s fogjuk követni ezután is. Mindenben hítek maradtunk első programunkhoz s ahhoz hítek is fogunk maradni.

A mi pedig nemzetiségi politikánkat illeti, úgy főfőrekvésünk lesz a mennyire csak lehet, elősegíteni a békés együttélést, mely közgazdasági életünknek nagy előnyére van. E mellett azonban, mint eddig is, éber őrei leszünk minden nemzetiségi mozgalomnak, s a hol az netalán a törvény, jog s igazság határait túllepne, ott minden rendelkezésünkre álló erővel fogunk azon mozgalom útjába állani.

Célunk egy jobb helyzet megteremtése Brassó, Fogaras és Küküllő megyék területén. E három megye képezi első sorban működési körünket és reméljük, hogy e három megye magyarsága ezentul még nagyobb mértékben fog nehéz küzdelmünkben támogatni.

Egy lap fenntartása, annak irodalmi s a kor színvonalára való emelése nagy áldozatok s önmegetagadást kíván. Bennünk mindkettőt feltalálhatja a t. közönség. Szívesen áldozunk, csak legyen kiért s miért. E végvidéki magyarságot következetesen állhatatlansággal vádolják. Muttassák meg, hogy nem

azok. Mutassák meg, hogy ha a szászok és románok fenntartják lapjaikat, fenntartani, támogatni, erősíteni fogja a magáét a magyarság is. Ha mindenki részt vesz a teher viselésében, nem érzi meg senki s alkothatunk, teremthetünk. Ezt kérjük ma, midőn elsejével új előfizetést hirdetünk. Csak csekély áldozatot kértünk egyesektől, mely ha nagyban nyilvánul, a „Brassó” erősödni, izmosodni, hatalmassá válni fog.

E kéréssel bátorzkodunk az új negyedév előtt a t. közönséghez járulni, remélve, hogy kérésünk helyt talál.

Szellemi, erkölcsi s anyagi támogatást kérünk, midőn az eddigi szíves támogatásért köszönetet mondanánk. Csak ez biztosíthatja a sajtó hatalmát, s mi erős, rendíthetetlen bizalommal fordulunk e kéréssel a nagy közönséghez.

Lapunk előfizetési ára negyedévre 1 frt. 80 kr., mely összeget kérjük tisztelettel mielőbb beküldeni, minthogy lapot csak úgy küldhetünk, ha az előfizetési díjak rendesen beküldetnek.

Az előfizetések legcélszerűbben postautalvánnyal küldendők a „Brassó” kiadó-hivatalába (Alexi könyvnyomdája, színház-utca 95. sz. a.)

Kívánatra bárkinek mutatóvány-számmal készségesen szolgálunk.

Kelt Brassóban, 1885. szeptember 25-én.

A „BRASSÓ” szerkesztősége és kiadóhivatala.

A magyar állameszme.

Van-e magyar állam, avagy nincs, a fölött vitatkozni ép annyi, mintha türes szalmát csépeelnénk. Vitatkozni egy előttünk egész valójában és hatalmában álló tény felett — nem lehet. — A magyar állam egész nagyságában itt áll a világ színe előtt, épen ez idő szerint a tisztelet tárgya. És mégis vitatkoznunk kell felette. Mégis akad ember, művelt ember, magyar honpolgár, a ki nyíltan azt meri állítani: nincs magyar állam. Ugyanaz az ember, a ki tegnap proklamálta a magyar haza iránti hű odaadást, a ki mindennap csak azon nyargal, hogy ők jó hazafiak, csak a magyarság nem akarja azt elismerni, ma azt mondja: magyar állam nincs, olyant ő nem ismer. Hát ha ő itt e földön, melynek kenyerét eszi, melynek törvényei őt ép úgy védelmezik, mint bármelyikünket, melynek áldását

és jótéteményeit ő velünk közösen élvezi, — azt meri állítani, akkor csak az volna helyén, hogy éreztessük vele a magyar állam létezését. Más államban egy egyszerű kiutasító levéllel adták volna tudtára annak a jó hazafinak, hogy igenis létezik az az állam, a melynek létezését ő tagadja. Nálunk még sajtókereset alá sem helyezték, — habár ugyan megérdemelné. Ily türelmes a magyar állam az ő ellenségeivel szemben. Mégis türelmetlenséggel vádolják. Természetesen a nemzeti-ségek, a szászok és románok.

Hát Ausztria, melynek túlnyomó eleme a szláv, a mely túl a Lajthán oly nagy szerepet kezd játszani s már-már azon kérdésnek ad helyet, vajjon Ausztria előbb-utóbb nem lesz-e szláv állammá, vajjon az nem osztrák állam-e? Feleljen reá a „Kr. Ztg.” azon bölcs cikkírója, a ki azt állítja, hogy magyar állam nincs. Előtte talán az sem az. Előtte csak egy Németország van, azzal kezdődik és végződik a világ.

De hát miért nincs magyar állam? Mert hat millió magyar mellett van 10 millió nem magyar lakos. Ez a bölcs felfedezés még bölcsőbb indokolása. Ez a hat millió akarja megmagyarosítani a tíz milliót.

A czethal el akarja nyelni Jónást. Minő nevetséges dolog! ... Legalább ennek találja ő.

Tárgyalja a magyar állameszmét („Ungarische und magyarische Staatsidee.”) A kettő között szerinte nagy a különbség, habár magyar állam nem is létezik. Lássuk hát mi is az ő bölcselkedését.

Egyenlő jog a zállam minden polgárának, az az „ungarische Staatsidee.” „Egészen mások a magyarok (Magyaren). Fogadják ugyan, hogy a nem magyar népeket anyanyelvük használatában nem akarják akadályozni s mégis kizárják őket a parlament-, törvényszéki terem-, fő- és állami iskolákból és sok esetben a hivatalos közlekedésből. Biztosítják, hogy nem akarják az idegen ajku népek anyanyelvét elrabolni, de megkövetelik, hogy minden magyar állampolgár beszéljen magyarul. Mert — ugymondják ők — Magyarország magyar állam. A magyarok alapították ezt az államot s ezért lehet Magyarországon különféle nemzetiség, de nemzet csak egy — a magyar. Ez a „magyarische Staatsidee.” Ilyen „magyar állam pedig nincs.” Ujból a régi

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

Két párbaj.

(Igaz történetek.)

— Irta: Pálffy Jenő gróf. —

„Nincs regény, a mely izgatóbb részletekkel bír, mint az — élet”; az emberismerők ezt hiszik és vallják — s igazuk van.

* * *

A kényelmesen butorzott elfogadó-terem alacsony dívánján szép fiatal nő ül. A hölgy még nincs harmincz éves, a huszonötödik tavaszt azonban már élvezte. Pompás haja vöröses; alakja telt; ajkain csábító kaczer mosoly játszik. Előtte a csupán arasznyi magas zsámolyon, melyen kissé nagy lábait nyugtatja, csinos fiatal ember foglalt helyet, a ki lángoló tekintet lövel a szép asszonyra. Mindketten hallgatnak; de ragyogó szemeik a legérthetőbb párbeszédet folytatják: a néma társalgást. Egyszerre, mintegy önfeladtságból, a szép asszony ölébe ejti balkezét. Az ifjú mozhón kap a finom, fehér, gondozott kezecke után és ajkaihoz emelvén azt, csóktengerbe fűrészt. A szép asszony ellentállás és szó nélkül engedi át kezét az ifjunak; még jobban fénylő szemai mintegy azt mondják neki: „Csókold, csókold kezemet míg alkamad nylik erre.”

A két fiatal szerelmes kizárólag egymással fog-

lalkozik; ez okból nem veszik észre, hogy a terem oldalajtáját hevesen szakitja föl valaki, és a nyitott ajtó mögött a küszöbön áll — a férj.

A szép asszony éles sikolyt hallat; az ifjú pedig zavarodva bocsátja el a kis kezét s azután gyorsan ugrik föl és daczosan lép a terembe lépő fiatal ember elé, a ki sértő lenézéssel méri tetőtől-talpig neje udvarlóját.

— Grófné! kérem, távozzék lakosztályába, — töri meg a kinos hatású csöndet a férj. Mire a szép asszony minden szó nélkül engedelmeskedik férjének, urának.

— A gróf rendelkezék velem, — e szavakkal fordul az ifjú nála néhány évvel korosabb társához — minden föltételét már előre is elfogadva, készséges szolgálataira állók.

— Ez természetes — válaszol gunyosan a fiatal gróf, miközben újból lenézőleg méregeti a meglepett udvarlót.

Másnap reggel a kastélyból gyalog indult ki egy hat férfiuból álló kis társaság a közel fekvő nyiresbe: a gróf, a fiatal ember, négy segéd (szomszédos föld-birtokosok) s két katonaváros, kiket a nem távol épült városból kéretett a háziur magához. A segédek vittek a kardokat; míg az orvosok mindegyike kis dobozt szorított hónaljuk alá, melyben a sebészszközök voltak.

A párbaj föltételei, természetesen, nagyon szigorúak voltak: küzdés a végkimerülésig. Öt perc múlva derekas vértócsa borította a színhelyet: a gróf hatalmas „cercle”-vágással fehasította ellenfele altestét.

A fiatal ember nagy sebe halálos; de azért a sebesültnek kilátása volt, hogy ifjúságának ereje pár napig életben tartja őt. Ezt fölhasználván, édes atyja egyik birtokára vitette magát. Néhány nap mulva azután a hírlapok „urbi et orbe” kúrtölték, hogy N. N., a reményteljes ifjú, hirtelen kimult.

*

Mikor a szép asszony értesült imádója veszélyes megsebesüléséről, kissé megrázkodott; midőn elhunytáról olvasott, már meg sem razkodott. Ilyen a legtöbb asszony; e kérdésre: Ki a nagyobb? rendesen azt felelik magoknak: „Az élő.”

* * *

Mintaképe a férfinak. Ez oly dicséret ugyan, melynél nagyobb nem mondhatni férfiuról, bár legyen az uralkodó, de jó barátomnál föltétlenül megérdemelt. Már két ízben voltam oly szerencsés, hogy avval tisztelt meg, miszerint párbajsegédének szolgált föl. Első ízben, karácsonykor lesz öt éve, a fővárosból táviratilag hitt egyik nagyobb vidéki városunkba.

(Vége következik.)

nádparipa. Más nem is tudnak — örökösén csak egy nótát fujnak. Sokszor adtuk meg már erre a feleletet, nem fogjuk ismételni. Annyit azonban tudjon meg a cikkíró ur, hogy a magyar állam s nemzet, valamint annak kormánya soha még kísérletet sem tett, a nemzetiségektől nyelvet elidegeníteni. Hogy megköveteli minden magyar állampolgártól a magyar nyelv ismeretét, az igaz. Jól teszi. Kötelessége így tenni. A mely kormány ezt nem tenné, az nem is tarthatná magát Magyarországon. Azért vittük be az iskolákba a magyar nyelvet, — mely mellett minden nemzetiség eléggé művelheti anyanyelvét. Tudja meg, hogy igenis csak egy nemzet létezhet Magyarországon: a magyar. Lehetnek ők németek, szászok, románok, de azért jó magyarok. Ezt akarjuk tőlük. Ezt akarja a magyar állam. Ezt annak kormánya. Érezzenek velünk s nem fognak ők maguk megtérni maguk között egy embert, a ki tagadja a magyar állam létezését.

Ha Magyarország meg akarná fosztani a nemzetiségeket anyanyelvüktől: bátran megtehetné. Nem állhatna utjába senki. De nem teszi, mert ellenkezik ősei hagyományával. Türelmesek akarunk lenni, a míg csak lehet. De tudják meg a nemzetiségek azt, hogy a türelmességnek is van határa. Van egy pont, melynél megszűnik a nyugalomszeretet, a melynek elérésével szakítani kell az ősi hagyományokkal is. Ne menjenek a nemzetiségek ezen pontig. Ne kívánják azt, hogy az állam, a magyar állam éreztesse velök hatalmát. Akkor azután kénytelenek lesznek beismerni, hogy: igenis van magyar állam, ezt pedig tisztelni kell! —

—y.

Belföld.

Közös miniszteri konferenciák Bécsben. A király, 24-én délelőtt 10 órakor Schönbrunnban Tisza Kálmán miniszterelnököt hosszabb kihallgatáson fogadta. 12 órától 3 óráig a külügyminiszteri hivatalban gróf Kálnoky külügyminiszter elnöke alatt tartott közös miniszteri értekezleten, a delegáció elé terjesztendő javaslatokra vonatkozó tanácskozások anynyiban befejeztettek, hogy a javaslatok 25-én 6 felső elnöke alatt megtartandó közös minisztertanácsban véglegesen meghatározhatók voltak.

A vallás- és közoktatásügyi miniszternek az ágostai hitvallásuk részére Nagy-Szebenben felállítandó theologiai fakultás érdekében Teuts superintendenshez intézett és külföldön is élénk diskussió tárgyát képezett átiratát a superintendens a consistoriumhoz tette át illetékes tárgyalás végett, amely azt véleményadás céljából egy kebeléből kiküldött bizottságnak adta ki.

Külföld.

A forradalom Kelet-Ruméliában. Albániában is kitört a lázadás s Szerbia mellett immár Görögország is fegyverkezik. De fegyveres kézzel készül beavatkozni Törökország is, a mint ezt a hatalmakhoz intézett tiltakozó jegyzékében kijelenti. Csak az a kérdés, hogy a hatalmak megengedik-e neki élni a berlini szerződésben részére biztosított jogokkal. Ha igen, s ha akciója elég gyors lesz, úgy még elfojthatná a ruméliai forradalmat s helyreállíthatná a sta-

tus quot. Erre a „Nemzet“ bécsi értesülése szerint kilátás is van, mert Bulgária eljárásai valamennyi hatalom szerződészegésnek tartja. Bécsben úgy nyilatkoznak, hogy Törökországnak teljes joga van a közbelépésre. Bukarestben azt állítják, hogy Sándor orosz cárra a bolgár fejedelmek szerencsét kívánt, amiért engedett a nép felszólításának.

A görög kormány várakozó magatartást tanusit, mindamellett a hadsereg és haditengerészet szabadságot legénysége parancsot kapott a bevonulásra. A lakosság nyugodt. Népgyűlés tartatott, mely elhatározta, hogy feliratot intéz a kormányhoz, melyben azt felhívja, hogy óvja meg a görögök jogait. A felirat másolatát a követeknek is kézbesíteni fogják. A porta körjegyzékét intézett a berlini szerződést aláírt hatalmasságokhoz, tiltakozik Sándor bolgár fejedelmek eljárása és a berlini szerződés megsértése ellen és kijelenti, hogy a szultán elhatározta, hogy meg fogja valósítani azokat a jogokat, melyek őt a berlini szerződés 16. cikké értelmében megilletik.

Ujabb táviratok mind zavartabbá teszik a helyzetet. Románia mozgositja hadseregét s ezzel szemben monarchiánk sem fog tétlen maradni. Lapunk zárta előtt vesszük Bécsből azon sürgőnyt, hogy a brassai katonai állomány gyarapítani fog s azonkívül Háromszék, Udvarhely és Csik is katonaságot kap.

Brassó megye az országos kiállításon.

XV.

A tizenkettetik csoportot a faipar képviseli. Nem kevésbé fontos az előbbinél, a melylyel különben igen sok hasonlatosságot mutat. Ennél is a mesterszerű üzem az uralkodó s egy-két fontosabb mesterség körül csoportosul a kisebb számokkal jelentkező rokon mesterségnek egész csoportozata.

Magyarországra nézve a faipar rendkívüli fontossággal bír. Nemcsak azért, mert ez iparág egyike az ország legelterjedtebbjeinek, hanem s leginkább azért, mert a faipar tekintetében Magyarország dominálhatna az európai piac felett. Mindazonáltal a faipar nagyon primitív fokon áll, habár nyersanyaggal bőven megvagyunk áldva. Azonban nagyterjedelmű erdőink még mindég nem használhatnak ki okszerűen s ez az, a mi a faipar fejlődését akadályozza.

Már fennebb is jeleztük volt, hogy a helyesen üzőtt erdőgazdaság alapja a virágzó faiparnak; de ezzel nem azt akartuk mondani, hogy a faipar kizárólag attól függ. Tőke és szakértelem kell a nyersanyag mellé s épen ez az, a mi hiányzik. Brassó megye faipar tekintetében első helyet foglalhatna el, — ha rendelkeznek — megkiváncsító tőke s szakképzettség felett.

Erről azonban majd később, lássuk előbb magát ezen iparágat általában.

Keletkezése ismeretlen, multja régibb a fémiparénál. Különösen a faipar az, a melyet a nép házilag üzőtt. Ha benézünk a közeli Székelyföldre, nagyon gyakran láthatjuk, hogy a nép gazdasági eszközeit és szereit nagybárra maga faragja. Ezt különben az erdős vidégek lakóinál mindenütt megtaláljuk. Ily helyeken természetesen az iparos, a ki kizárólag ezzel foglalkozik, nem nagyon jól él meg, mert a nép csak azon szükségletét fedezi nála, melyet maga már nem készíthet.

Az u. n. házi- és népipar nagyban akadályozta nálunk a faipar emelkedését. Csak alig három évtized óta fejlődik örvendetesen a mesterséges ipar. A legújabb időben pedig különösen az asztalos, eszter-

gályos, kádáripár, az egyes műhelyek fokozatos nagyobodása és gépekkel való felszerelése folytán a telepek mind jelentékenyebb gyárakká válván, most már sebes léptekkel halad előre.

Ezen iparcsoportnak is vannak fontosabb s kevésbé fontos ágai. Legfontosabbak és minket is legkivált azok érdekelnek az asztalos-, kádár- és esztergályos iparágak. Nagyon érdekes különben a faiparral foglalkozó iparosok statisztikája, a mely szerint 1883-ban volt Magyarországon kerek százezer ily iparos, a mi elég tekintélyes szám.

A faiparban legnagyobb haladást mutatnak fel azon ágak, melyek az építésiiparral kapcsolatosak. Ezek természetesen lépést tartanak az építési-iparral s a kor követelményeinek megfelelően nemesednek izlésben stb. Mindenek felett azonban legtanulságosabb s legjellemzőbb a statisztika, a mely egyszersmind meggyőző erővel is bír.

Némely fanemüeknél a kivitel nagyobb, másoknál a behozatal. Általában azonban — mint látni fogjuk — kivitelünk nagyobb.

Csak hogy itt is azon szomorú tapasztalatot kell tennünk, hogy a finomabb faárak tetemes behozatali többletet mutatnak s csak épen a közönségebbek, valamint nyersanyaga, melynél kivitelünk a túlnyomó.

Kivitel-többletünk van a következő árukban s. p. közönséges faárak 484,626 frt behozatallal szemben 711,980 frt; hajlitott fabutorok 272,014 frt behozatallal szemben 953,607 frt; parketák 21,359 frt behozatallal szemben 509,372 frt; tulipántos ládák 27 frt behozatallal szemben 83,781 frt hordók 592,404 frt behozatallal szemben 800,745 frt.

Már a fabutorok, párnázott butorok, finom faárak, kosárkötőmunkák s furnirok tetemes behozatali többletet tüntetnek ki. Ha már most összegezzük ezen — az 1883. évre vonatkozó adatainkat, úgy az eredmény, hogy faipari kivitelünk a fűrészelt faárak s dongák beszámításával 13.368,238 frt.

Nem szabad azonban elfelednünk, hogy ezen kiviteli többletet kizárólag a fűrészelt áruk s dongák adják, a melyek kiviteli többlete 1883-ban 16.2 millió frt, míg a szorosan vett mesterség vagy gyárszerű iparcikkeknél 3,131,762 frt behozatali többlet mutatkozik.

Kulturegylet.

Az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület-ről.*)

Abrudbánya, 1885. szept. 23-án.

Mig vannak hírlapok, melyek azon nézetet táplálják, miszerint egy vidéki hírlap csak a helyi és a legközelebbi vidéki életet tartozik képviselni, addig én azon különös nézetemben öszültem meg, hogy bármely vidéken, bármely közösségben hazánknak merüljön felszínre valamely esemény, az kötelességszerűen minden hírlapot egyiránt kell, hogy érdekeljen, mert egy hírlap, legyen az vidéki, vagy fővárosi: heti, vagy napi lap, nem egy város, vagy vidék organuma, hanem a hazai sajtó nyilvános közege, s ezen talán különösen tetsző rögeszméből kifolyólag nagyon óhajtanám, ha a vidéki lapszerkesztők a lapjaik irányát s tartalmát illetőleg bizonyos elvi megállapodásokra jutnának. E szempontból indulva ki, erős meggyőződéssem, hogy pártlapnak kötelessége a párt bármely tagjától jövő vélemény-nyilvánításoknak helyet adni, legyenek azok vidéki érdekűek, vagy általános közérdekűek. Szólnak e soraim különösen a kolozsvári „Ellenzék“-nek, s az „Arad és Vidéké“-nek; de az

*) Abrudbányai levelezőinktől vesszük e sorokat; adjuk, habár eltér véleményünk s meggyőződésünk, de jövőre megadjuk reá a feleletet. Szerk.

Apróságok.

Női csel.

Éjfélre jár az idő. A háziur, a ki mint rendesen, ma is későig maradt el s a koreszmában mulatott, épen ki akarta nyitni az előszoba ajtaját, mikor neje suttogva szólal meg:

„Te vagy az, Jules?“

A férj neve nem Jules, hanem Charles. Az okos asszonyka ilyen módon érte el, hogy férje ezentúl otthon tölti az estét.

A konyhából.

Josephine elmegy a kereskedőhöz, hogy a számlát ki-egyenlítsé.

— A számla rendben volna, — szól a kereskedőhöz — csak itt történt egy kis tévedés.

— Hogyan?

— Ön öt frankot számít az utolsó dinnyéért, pedig csak négyért vettem.

— Bocsánat, de ötért lett eladva.

— Kinek mondja? Itt van a könyvecske, a melyet asszonyomnak mutatok meg. A dinnye csak nyolcz frankjával van beírva. Ha ön ötért adta volna, bizonyosan tízet írok be.

Papucs-kormány alatt.

— Mi az, Arthur, reggelig akarsz talán olvasni? Nem tudok aludni. Rögtön oltsd el a lámpát!

— De édesem, ez a regény olyan érdekes! még csak egy-két lapot engedj olvasni.

— No, mivel olyan szépen kérsz, meg is engedem; de csak egy feltétel alatt: ha a lámpát azonnal eloltod.

Elővigyázó vendég.

Vendég: Pincér! vannak-e macskák e házban?

Pincér: Igenis uram, három macskák van.

Vendég: Hozza ide mind a hármat!

Mikor a pincér a parancsot már teljesíti, a vendég így folytatja tovább:

— Hagyja ezeket itt, s rendeljen most számomra egy nyulpecsenyét!

A boulevardon.

— Ismeri ön ezt az urat, a ki éppen most ment el itt előttünk?

— Nincs szerencsém; de a külseje után ítélve, nem is kívánok vele közelebbi ismeretséget.

— Pedig sokat nyer ő azzal, ha közelebből megismerik.

— Hogy-hogy?

— Minden új ismerőstől pénzt kér kölcsön.

Tetszik neki.

Egy bankár neje inast keres. Jelentkezik nála egy szál-
las legény, a ki hatszáz frankot kér évenként.

— Csak négyszázat adok, — mondja a háziasszony.

Az inas tetőtől talpig nézi az asszonyt, aztán így szól:

— Elfogadom; a nagyságos asszony tetszik nekem!

A klubban.

Rajtakapják De la Villette vicomte-ot, amint a kártyában hamisan játszik.

— Semmirekellő! kiáltanak rá.

— Az nem vagyok!

— Gazember!

— Az urak rosszul vannak értesítve.

— Adja vissza a pénzt!

— Soha!

Piff! Paff! két hatalmas pofon; mire a vicomte méltósággal így szól:

— Ez az egyetlen ütés, melyet nem én tettem ma este!

Káröröm.

Két kocsis fecseg.

— Jól jártam tegnap, — mondja az egyik. — Három fiatalembert vittem Páris környékére. Egy falusi vendéglőben lakomát csaptak; engem is jól tartottak, aztán megszöktek.

— Megfizették-e a vitelbért?

— Bizony egy soust sem fizettek. Hanem a vendéglőnek is adósok maradtak a lakoma árával, s ezen én nagyon jól mulattam!

én kis „Brassó“-m is érthet belőlük. Ugyanis a „Brassó“ folyó hó 10 iki 104-ik számában megjelent levelemnek az „erdélyrészi magyar közművelődési egyesület“ re vonatkozó részét a t. szerkesztő ur félreértette, s így — azt hiszem, engedelmével — szükségessé vált magamat kimagyaráznom.

A fajszeretet s a nemzeti sajtásokhoz való szívós ragaszkodás a legbiztosabb fenntartója minden nemzetnek, főleg pedig a nemzeti nyelv, mely az erő kútfeje az eszmék, az érzelmek kifejezője; ezért fél a szász és a román a magyar nyelvtől, ezért igyekszik e nyelv elsajátításától nemzetét visszatartani. Csak-hogy e nemzetiségek tulmennek a korlátokon, s nemcsak visszatartják magukat a magyarságtól, a magyar állameszmétől, de sőt izgatnak is ezek ellen ugy benn a hazában, mint a külföldön, s a szegényebb néposztályt maguk részökre megnyerni, a maguk nemzetiségükbe beolvasztani törekcszenek, minek szomorú példája azon ténykörülmény, hogy a székelyföldön is már 36.000 oláh van, s Hunyadmegyében 40.006 eloláhosodott magyar lakik.

Azt hiszem ezen és ezekhez hasonló szomorú jelenségek tették elodázhatatlan szükséggé a német „Schulverein“-nal, az oláh „közmuvelodési egyesület“ létesítését. s ha ezek tették, akkor nézetem, meggyőződésem szerint e „közmuvelodési egyesület“-nek kettős feladata van: visszatartani egyfelől a magyarságot az eloláhosodás, eltótosodás, elnémetedéstől; másfelől pedig nemcsak visszahódítani, az eddigi elidegenítetteket, hanem — és erre fektetem a fősulyt — a magyar állameszmének híveket toborzani, annak álta'ános elismerést és érvényt szerezni, ápolni a magyar haza iránti szeretetet, s megkedveltetni a magyar nyelvet a társnemzetiségek között is; nem lehet kizárólagos törekvése a magyar közmuvelodés terjesztése, mert minden nemzetnek állami és társadalmi élete van, feladata tehát kettős: a politikai korrupciótól a hazaszeretett, szabadságérzet, s jogtisztélet fejlesztése által. S tekintve e feladat nagyságát, tekintve, hogy e feladat megoldása a lét vagy nemlét kérdése reánk nézve: a Kolozsvárt augusztus 30—31-én megtartott alakuló nagygyűlésnek köteleessége lett volna programot alkotni, a mint kifejtette azt Bartha Miklós is, a ki szükségesnek tartotta néhány gondolatot elmondani elvi szempontból, mert érdekünkben áll, hogy az a sokszoros félreértés, melyet egyesletünk iránt ugy a magyarság egy része, mint a nemzetiségek nagy része táplál, lehetőleg eloszlassék; ki szükségesnek tartotta röviden bár körvonalozni a czélt, mely abban áll, hogy trónnak, törvényhozásnak és kormánynak segélyére menjünk a magyar állameszme megszilárdításában.

(Vége következik.)

Kaszinói párbeszédek.

Hazaffy János ügyvéd és Saxonius Justus nyugalmazott senátor közt.
Difficile est satyram non scribere.
VII.

Hazaffy. Ugy hiszem, nem szükséges ismételtlen biztositanom, mennyire tisztetem önt, szenátor ur, már azon okból is, mivel bár tettűs életét magyarellenes körökben töltötte, ezek alaptalan magyar gyűlöletből mégis menten tudott maradni. Ezt előre bocsátva, reményilem, nem veszi rossz néven, ha megjegyezni bátorodom, hogy ama körökben sok oly esetnek tudomásához nem jutott, melyek amaz urakat igen sajátos színben tüntetik fel. Oly eseteket, melyek a honárulás bélyegét viselik, nem szokás odább adni oly időben, midőn az ártatlan bárány szerepét játszsuk azon farkassal szemben, melyet — magyarnak hívnak.

Ismerte, szenátor ur, Schmidt Conrádot?

Szaxonius. A volt szász komest!

H. Igen, azt.

S. Hogyne ismertem volna! hiszen iskolatársam volt.

H. Emlékezni fog tehát az éktelen lármára, mit a szász és bizonyos német lapok ütöttek, a midőn ezen jó urat hivatalától elmozdították; s emlékezni fog azon szerepre is, melyet ezen nagy státuscsinny a nagy-szebeni híres Gött-féle sajtóperben is játszott?

S. Igen, emlékszem; s megvallom, hogy ezen oly mohón történt elmozdítás az én meggyőződéseim szerint is indokolatlan lévén, szász atyámfiai felbuzdulása nem volt ok nélkül.

H. No lássa! mondok én mást, és tessék aztán itélni.

Schmidt Conrád, mint szász komes, beadványt nyújtott át ő felségének, melyeben a szászok jogigényeit fejtegette, azok érvényre jutását szorgalmazván. Többi közt érvül azt is telhozta, miszerint 1492-ben a szászok a többi nemzeteknek meghallgatása és bejegyezése nélkül irták alá azon egyezményt, mely esetleg a magyar koronára való örökösödési jogot az osztrák-ház részére biztosította, és hogy ez ellen senki sem emelt szót, és hogy ezen körülmény (?) a szászok elkülönített (exente) jogi állását elég tisztán jelzi, mit Schmidt ur ily szilárd alapon urunk születésének 1867-ik évében komolysággal érvényesíteni óhajtott!

Tán fölösleges kimutatni, hogy a szászoknak nem volt joguk a magyar koronával önállóan rendelkezni. De ezen tény magában is jellemző a szászok jogi fogalmaira, és arra nézve mi előttük szabad és mi nem! Ma honárulást követnek elés ha elmúlt az éj a nél-

kül, hogy az érdemel megörorlás meghozta volna; már következő reggel a honárulásból, szemtelen daczczal, fensőbbégi jogokat akarnak levonni!

Szegény, ártatlan Schmidt Conrád! Vagy tán ez s a szász dolgokhoz tartozik?

Egyébiránt megjegyezni kívánom, hogy nem ezen státus-akciója vonta maga után Schmidt Conrád hivatalbóli elmozdítását; bár ezért magáért is becsületesen megérdemelte volna. Bismarek herczeg ily tapintatlan, hazaellenes tisztviselőt egy óráig sem hagyta meg állásában. De a magyar kormány, a béke kedveért, ezt is elnézte. De később oly dolgok miatt, melyek nem politikai, hanem tisztán anyagi természetűek. Ezekről azonban, ha ugy tetszik, majd máskor szölok.

Román vámszerződés.

(Folytatás.)

Azonban a román gabona még sem szűnik meg például a mi buzánkkal versenyezni. Nem is áll a mi természetűnknek hatalmában a buza árát megszabni. Ez, mint ezelőtt, főleg a nagy konsumensek által alapíthatnék meg. Ámde a gabona vitelbére minden esetben leszállítandó volna.

Ugyanígy áll a dolog azon törökbuza tekintetében, mely szeszgyári iparunk által nagyobb mennyiségben különösen Romániából behozatik. Ha ezen törökbuza vámt vettetik, akkor a szeszgyári ipar megszűnne versenyképes maradni. Ezen ipar azonban e mezőgazdaságunkra és marhatenyésztésünkre nagy befolyással van, habár mai nap az állítattik, hogy az egészen beszüntetendő volna. Épenséggel nem közönyös, vajjon évenként ezer és ezer darab ökör innen kivitetik-e, vagy nem. Nem közönyös a helyi piacra és nem a közel Háromszékre nézve, hol a marhahizlalás, habár kisebb szeszgyárakban is, de mégis gyakoroltatik. Onnan is évenként egy jelentékeny mennyiségű hizlalt marha szállittatik Budapestre és Pozsonyig. A mi törökbuza termesztésünk e tekintetben nagyon különös. A törökbuza természetik akár hoz, jövedelmet, akár nem.

Ez gyökeredzik a hármas forgásban összekötve az ugarés legelő kényszerrel, mely mellett nem létezhetik nemcsak ésszerű gazdaság és ésszerű marhatenyésztés, hanem életképes ipar sem.

Ama vidékeken, hol a föld törökbuzával van bevetve, nem jövedelmez többet 5—6 hektoliternél, ott annak termesztése feltétlenül a legkisebb hányadra volna korlátozandó és egy ésszerű változatos gazdaság értelmében egyáltalán nem szabadna többet, mint legfeljebb 250.000 hold földet kaporóvénynyel beültetni.

Ha azonban a törökbuza vetést a helyi szükségnek megfelelően korlátoznák, tehát intenzívebben gyakorolnák és az ezáltal nyert földet takarmány és kereskedelmi növényekkel ültetnének be, akkor ez a gazdaságra nem volna hátrányos következménnyel, ha t. i. az a törökbuza ottan venné, hol olcsóbban kapható, egészen eltekintve attól, hogy nagyobbára Románia az itten vásárolt bár nem finom iparczikket is épen nyers terményeivel fizeti.

A mi legveszedelmesebb versenyzőnk egyébiránt Oroszország, mely Odessától kezdve törökbuza stb. szintén behozhat; és épen mezőgazdaságunk érdekében azon alázatos kérelemmel járulunk, hogy a gabona eredete okvetlenül hiteles konzuli okmányok által legyen kimutatva, mi jelentékeny érdekében van az itteni mezőgazdaságnak.

(Folytatása következik.)

Helyi és vidéki hírek.

Vendégek. Elischer József kir. tanácsos és a szebeni tankerület érdemekben dűs főigazgatója f. hó 24-én Veres Ignác, a szebeni áll. főgymnasium derék igazgatója kíséretében városunkban időztek. A tegnapi reggeli gyorsvonattal ismét székhelyökre utaztak vissza.

Az állami főreáliskola tanulóinak száma már is tulbaladta az ötvenet. Öröndetes tünemény, legjobb bizonyossága annak, hogy arra itt sürgős szükség volt.

Német színház. Rémay társulata f. hó 24-én kezdette meg előadásait „Paganino“ czimű teljesen új darabbal. Az előadás igen jól sikerült s különösen maga Rémay igazgató és Fischer k. a. voltak azok, kik a legtöbb s valóban megérdemelt tapsokat aratták.

Megkezdették a bolonyai magyar ev. templom előtti tér parkirozását, még pedig igen csinosan. Dícséretére válik a szepítő-egyletnek. Csak így tovább.

Cseh önkéntesek Kelet-Ruméliában 23-án este Bécsen át két orosz tiszt vezetése alatt tíz fiatalember, nagyobb részt egyetemi tanuló érkezett Prágából a fővárosba. Kelet-Ruméliába igyekeztek és 24-én reggel folytatták utjukat.

Románia királya 25-én reggel gyorsvonattal utazott városunkon keresztül Bukarestbe. Ő felsége visz-

szatérését Németországból, tudvalevőleg a ruméliai események sietteték.

Kitüntetések. Az országos kiállítási kitüntetések közzé vannak mar téve. Erdélyből összesen van 7 kitüntetés s ezek között többen Brassóból. A mi megénk kitüntetett kiállítóinak névsorat csak jövőre adhatjuk

A kereskedelmi miniszter eltította a szőlő, a szőlőtőkék, szőlővesszők, fák, cserjék, virágok, gyümölcs, zöldség s mindennemű zöld- és száraz növénynek a behozatalát Romániából. Csak gyógynövények behozatala van megengedve.

Éljen Debreczen! Debreczen város közgyűlése 23-án nagy lelkesedés közt elhatározta, hogy 5000 forinttal az erdélyrészi magyar kulturegyet alapító tagjai közé lép.

A király szlavonai utazásának megörökítése. A „Narodne Novine“ azon eszmét pendítette meg, hogy a király szlavonai tartózkodásának megörökítéseül azon a helyen, hol ő felsége először lépett szlavon területre, méltó emlék állíttassék föl. Ez a hely Omanavocz mellett van.

A kiűzött romániai irredentisták számára a „Romanul“, „Romania“ és „Demokratul“ szerkesztőségei gyűjtést indítottak meg, Bukarest, Jasszi, Galacz, Plojest és Turn-Severin városokban pedig tiltakozó összejövetelek voltak.

Öngyilkos fegyencz. A Reinsdorff és társai ellen felségsértés miatt a Frasczforthi törvényszéknél megindított perben mint vádlott szerepelt Holczhauzer nevű elítelt fegyencz. — mint a „Frankf. Zeitung“ írja a fegyház börtönében 25-én délbe felakasztotta magát, mire észrevették már a test meg volt hűlve.

Gyilkosságok. Kakasfalván egy oláh ember e napokban agyonszurt egy ottani lakost, csupán azért, mert egy verekedésnél nyugalomra inté a gyilkost. Resinárban egy ottani korcsmáros késsel megölte a feleségét. — Egy ecselői oláh lakos, szintén késsel ugy összeszurta a falusibirót, hogy ennek életben maradásához kevés remény van.

A főfavaró. A „Debreczen“ írja a következő adomát: Midőn Bedő Albert országos főerdész Debreczenben időzött, egy rendőr várakozott rá az „Arany Rika“ szálló előtt. Egy nő kérdést intézett a rendőrhöz, hogy kit vár, mire azt a választ kapta, hogy az országos fővágót. Bedőnek fülébe jutott az eredeti czim s a társaságban magát kedélyesen „főfavarónak“ mutatta be.

Timon Sándornak általunk már említett, gyönyörűnek ígérkező elbeszélés-kötetere a napokban adatik ki az előfizetési felhívás, mely következő: Előfizetési felhívás. Lapokban elszórt elbeszéléseimből összegyűjtök egy kötetre menőt. Tíz-tizenkét iv lesz az egész. E kötet „Éjek és Napok“ czim alatt Alexi nyomdájában Brassóban fog megjelenni. Gondom lesz rá, hogy csinos és izléses kiállításban lásson világot. Egy példány ára 1 frt o. é. Gyűjtők 8 előfizető után tiszteletpéldányt kapnak. A gyűjtőveket november hó végéig kezeimhez juttatni kérem. Megrendeléseket készséggel elfogad lapunk szerkesztősége. Brassó, 1885. szept. hó 15-én. Timon Sándor. Ujból figyelmeztetjük a t. olvasót ezen munkára.

Piaczi árak

Brassóban, 1885. szeptember 25-én.

H e o t ö l i t e r	Buza	legszebb	6.—
		közepes	5.60
		vegyes	5.30
	Rozs	legszebb	3.80
		közepes	3.60
	Árpa	legszebb	2.50
		közepes	2.20
	Zab	legszebb	1.80
		közepes	1.60
	Törökbuza		3.30
k l o g r.	Kása		3.00
	Borsó		4.80
	Lencse		4.40
	Fuszulyka		2.80
	Lenmag		8.20
	Burgonya		.70
	Marhaus		.40
	Disznóhus		.44
	Juhhus		.28
	Faggyu (friss)		.30

Brassai piaci árfolyam.

Brassó, 1885 szeptember hó 26-án.

Román papirpénz á 20 frankos	8.65 vétel	8.70 eladás.
ezüstpénz á 20	8.60	8.65
Napoleon d'or (aranypénz)	9.90	9.93
Török lira	10.18	10.20
Orosz imperial	11.20	11.22
Arany	5.85	5.88
Orosz papirrubel	123.—	124.—

Felelős szerkesztő: **Szterényi József.**

Kiadótulajdonos: **Alexi könyvnyomdaja.**

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. közmunka- és közlekedésügyi miniszterium az 1885. évi szeptember hó 21-én kelt 33263. számú rendeletével a Nagyváradi—Kolozsvár—Brassói államút 410—411. klm. szakaszán lévő 538. számú hid helyreállítását 576 frt 53 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkát foganatosításának biztosítása céljából az 1885. év október hó 8-ik napjának délelőtti 9 órájára a brassómezei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhívának,

hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5% nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban napokint megtekinthetők.

Kelt Brassóban, 1885. szept. 24-én.

A brassómezei m. kir. építészeti hivatal.

EUROPA SZÁLLODA

Brassó, Erdély,

teljesen új és felette kényelmesen berendezve ajánlja

— 22 diszesen berendezett utazószobáját —

gyors és pontos szolgálat és igen méltányos árak mellett a t. utazó uraknak.

Ez egyetlen szálloda a város közepében, alig 70 lépésnyire a főpiactól s már ezáltal is nagy kényelmet nyújt.

Ezen szállodával kapcsolatos kitűnő vendéglő, a hol havi bérletek teljes étkezésre is elvállaltatnak, valamint könyvtári sörészarnok is, a melyek által a n. é. közönség kívánalmainak minden irányban elég van téve.

Szíves támogatást és részvételt kér

Kiváló tisztelettel

BARTHA ISTVÁN

szálloda-tulajdonos.

(219) 3—

KITÜNŐ KONYHA S JÓ ITALOK!

Kapható ORENDI FRIGYES váltó-üzletében Brassóban, színház-utca 94.

(223)

Huzás már október 31-én.

Csak még kevés készlet

BUDAPESTI sorsjegy á 1 ft

11 sors-jegy 10 ft

Főnyeremény készpénzben

100.000 forint

Továbbá 20.000 frt | 10.000 frt | 5000 frt ért. stb. | 4000 nyeremény

Kiállítási sorsjegyek kezelősege, Budapest, Andrassy-út 43.

Sorsjegyek kaphatók e lap kiadóhivatalában.

A Bolonya kút-utca 372. szám alatti,
„GÖDRI” néven ismert
fogadó korcsma

szent-Mihály napjától fogva kiadó; esetleg szabad kézből is eladó.
Bővebb megtudható Gyertyánffy József tulajdonosnál, Klastrom-utca 675. szám alatt.
Ugyanott egy három száma Wertheim-féle kassza is eladó.

(220) 2—3

(156) 15—
Egy szép nagy boithelyiség
a főpiacson, Lensor 26. szám alatt, valamint egy a főterre néző lakás a második emeleten azonnal kiadó.
Bővebbet ugyanott az első emeleten.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank váltóüzlete BUDAPESTEN

(alapítástott 1842-ben, részvénytőke 5.000.000 forint)

az 1883-iki XXXI. törvényzikk értelmében

részletiveket minden a budapesti hivatalos árfolyam lapban jegyzett sorsjegyekre, tetszés szerinti részletfizetésekre kibocsát.

Képviselve

ORENDI FRIGYES bank- és váltóüzlete által

(205) 7 —

Brassón, Színház-utca 94. sz.

(214) 3. 3

Rendelmények

legjobb, fiatal, tökéletesen száraz, 90—110 centimeter hosszú, széles hasábu

tüzelő-bükkfára

méterölenként 8 frt 50 kr-jával HÁZHoz SZÁLITVA ELFOGADTATNAK Werzár Mórítz ur rőföske-reskedésében a virágsoron és a rózsapiacson 582. szám alatt az első emeleten.

—o— A szállítás rögtön eszközöltetik. —o—

(221) 2—2

Meghívó

a „Brassói kereskedelmi és iparegyület”

1885. szeptember 17-én, vasárnap d. e. 10¹/₂ órakor a városi tanács termében tartandó

első rendkívüli közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. A választmány jelentése. 2. Három új választmányi tag választása. 3. Egy tiszteletbeli tag választása. 4. Netaláni indítványok.

Ezen gyűlésre tisztelettel meghívának az egylet t. tagjai, mint szavazat-jogosultak, azonkívül mindazon t. kereskedő és iparos urak, akik az egylet céljai s annak eszközei felett magoknak meggyőződést akarnak szerezni. Az egylet elnöksége.

A kinek kereskedelmünk és iparunk emelése szívében fekszik, ne mulassza el ezen gyűlésen megjelenni. Az egylet alapszabályai magyar-, német- és román nyelven az ügy iránt érdeklődő kereskedők és iparosok részére készletben vannak Lootz F. J. urnál.

NEIDLINGER G.

Brassó, Nagy-utca, 492. szám alatt.

Brassó, Nagy-utca, 492. szám alatt.

NEIDLINGER G.

Az eredeti Singer-féle varrógépek Brassóban a The Singer Manufacturing Co. New-York (Amerika) egyedi ügynökénél

NEIDLINGER G.

(79a)7—10

Nagy-utca 492. sz. alatt kaphatók csak valódián.

Más cégű helybeli vagy vidéki varrógép-kereskedőknek az eredeti Singer-varrógépek továbbeladásra nem adatnak, s így az ezektől hamisan Singer név alatt kibocsátott gépek csak utánzott bécsi vagy német gyártmányok.